

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра рослинництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Андрій НОВАК

«31» 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО ФАХУ»

Освітній рівень: молодший бакалавр

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 201 «Агрономія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: початкового (короткий цикл) рівня
(назва спеціалізації)

Факультет: агрономії
(назва факультету)

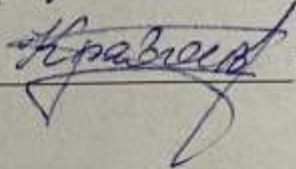
Умань – 2023 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни “Вступ до фаху” для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 201 “Агрономія”. – Умань: Уманський НУС, 2023. – 14 с.

Розробник:
кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва Наталія ПОЛТОРЕЦЬКА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри рослинництва

Протокол № 11 від “30” серпня 2023 року

Завідувач кафедри рослинництва Віталій КРАВЧЕНКО

“30” 08 2023 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії.

Протокол № 1 від “31” серпня 20223 року.

“31” 08 2023 року.

Голова Юрій НАКЛЬОКА
(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра рослинництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ Андрій НОВАК

« ____ » _____ 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО ФАХУ»**

Освітній рівень: молодший бакалавр

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 201 «Агрономія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: початкового (короткий цикл) рівня
(назва спеціалізації)

Факультет: агрономії
(назва факультету)

Робоча програма з навчальної дисципліни “Вступ до фаху” для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 201 “Агрономія”. – Умань: Уманський НУС, 2023. – 14 с.

Розробник:

кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва Наталія ПОЛТОРЕЦЬКА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри рослинництва

Протокол № 11 від “30” серпня 2023 року

Завідувач кафедри рослинництва _____ Віталій КРАВЧЕНКО

“ ___ ” _____ 2023 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії.

Протокол № 1 від “ 31 ” серпня 20223 року.

“ ___ ” _____ 2023 року.

Голова _____ Юрій НАКЛЬОКА
(підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 201 Агрономія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента – 3,0	Освітній рівень: молодший бакалавр Освітня програма Агрономія	Лекції	
		16	–
		Практичні, семінарські	
		20	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		54	–
Індивідуальні завдання:			
–	–		
Вид контролю:			
<i>Залік</i>	–		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 42% : 58%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу (інтегральна компетентність) — Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва та під час навчання, що передбачає застосування визначених теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов і вимог.

Цілі курсу (програмні компетентності):

ЗК 6 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК 1 – Базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки.

ФК 3–Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

Програмні результати навчання:

ПР 6 – Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

ПР 10 – Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Теоретичні основи рослинництва

Змістовий модуль 1. Ботаніка та фізіологія рослин.

1. Органи рослин. Способи розмноження.
2. Фотосинтез, транспірація, дихання.
3. Онтогенез.

Змістовий модуль 2. Ґрунтознавство.

1. Поняття про ґрунт, ґрунтоутворюючі фактори і ґрунтоутворюючий процес. Родючість ґрунту.
2. Механічний склад і його вплив на властивості ґрунту.
3. Основні типи ґрунтів України.

Змістовий модуль 3. Землеробство. Меліорація.

1. Фактори життя рослин і закони землеробства.
2. Бур'яни і боротьба з ними.
3. Зональні системи землеробства і сівозміни.
4. Обробіток ґрунту.
5. Ерозія ґрунтів, заходи боротьби з нею.
- 6.осушення та регулювання водно-повітряного режиму ґрунтів.
7. Способи й техніка зволоження земель

Змістовий модуль 4. Захист рослин.

1. Загальні відомості про шкідників і хвороби сільськогосподарських культур.
2. Методи боротьби з шкідниками і хворобами сільськогосподарських культур.
3. Шкідники і хвороби сільськогосподарських культур, система захисних заходів.

Змістовий модуль 5. Агрохімія.

1. Добрива та їх застосування.
2. Фізіологічна роль основних елементів у живленні рослин.
3. Органічні добрива.
4. Мінеральні добрива, їх характеристика.

Модуль 2.

Біологічні і екологічні особливості польових культур

Змістовий модуль 6. Рослинництво.

- Тема 1. Основи насіннезнавства. *(Менеджер з питань регіонального розвитку ТОВ "ХАЗЕРА Україна" Андрій ЩЕРБИНА)*
- Тема 2. Grouping of field crops. General characteristics. Peculiarities of vegetation.
- Тема 3. Основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур.
- Тема 4. Основи стандартизації.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи рослинництва	1
2	Відношення до факторів життя зернових і зернобобових культур	1
3	Відношення до факторів життя технічних культур	1
4	Основи програмування врожаїв і насіннезнавства польових культур	1
	Разом	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість, годин
1	2	3
Модуль 1.		
Теоретичні основи рослинництва		
1	<p><i>ЗМ 1. Ботаніка та фізіологія рослин.</i> Вивчення морфологічної будови сільськогосподарських рослин. 1. Описати стрижневу і мичкувату кореневу систему. 2. Описати прямостоячі, виткі і повзучі стебла. 3. Описати прості і складні листки. 4. Описати типи квіток, суцвіть і плодів сільськогосподарських культур.</p>	2
2	<p><i>ЗМ 2. Ґрунтознавство.</i> Ознайомлення з основними типами ґрунтів України. 1. Ознайомитись з найбільш поширеними породами. 2. Зробити морфологічний опис ґрунтоутворчих порід. 3. Зробити опис ґрунтів зони Полісся, Лісостепу, Степу.</p>	2
3	<p><i>ЗМ 3. Землеробство. Меліорація.</i> Бур'яни і боротьба з ними. Сівозміна – основна ланка системи землеробства. 1. Характеристика бур'янів. Заходи боротьби з бур'янами 2. Класифікація сівозмін. Методика складання схем сівозмін. 3. Меліорація земель та протиерозійні заходи.</p>	4
4	<p><i>ЗМ 4. Захист рослин.</i> Шкідники та хвороби польових культур 1. Ознайомитись з найбільш поширеними шкідниками сільськогосподарських культур. 2. Ознайомитись з найбільш поширеними хворобами сільськогосподарських культур. 3. Розглянути інтегровану систему захисту ведучих культур у даній зоні.</p>	2
5	<p><i>ЗМ 5. Агрохімія.</i> Удобрення польових культур 1. Вивчення властивосте основних форм мінеральних добрив.</p>	4

	2. Перерахунок доз мінеральних добрив з діючої речовини на фізичні туки і навпаки. 3. Органічні добрива і їх класифікація. 4. Розрахунок норм внесення добрив.	
	Разом за змістовним модулем	14
Модуль 2.		
Біологічні і екологічні особливості польових культур		
<i>ЗМ 6. Рослинництво</i>		
	Тема 1. Основи насіннезнавства польових культур (Менеджер з питань регіонального розвитку ТОВ “ХАЗЕРА Україна” Андрій ЦЕРБИНА)	
1	1. Поняття про біохімічні властивості насіння. 2. Посівні та врожайні якості, шляхи їх поліпшення. Основи чистки та сортування насіння. 3. Травмованість насіння та заходи її запобігання. 4. Вимоги державного стандарту до посівного матеріалу.	2
	Тема 2. General characteristics of the most common field crops.	
2	1. General characteristics of grain and leguminous crops. 2. General characteristics of technical crops. 3. General characteristics of fodder crops. 4. Фази розвитку та етапи органогенезу. 5. Розрахунок біологічного врожаю польових культур.	2
	Тема 3. Програмування врожайності польових культур.	
3	1. Теоретичні основи програмування врожаїв. 2. Принципи та методи програмування врожаїв і визначення врожайності сільськогосподарських культур. 3. Розрахунок норм добрив на запрограмовану врожайність.	2
	Тема 4. Основи стандартизації.	
	1. Система стандартизації. 2. Вимоги технічних умов до насінневого матеріалу. Базисні та обмежувальні норми якості зерна.	
	Разом за змістовним модулем	6
	Всього	20

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
<i>Модуль 1</i>		
1	ЗМ 1. Ботаніка та фізіологія рослин.	6
2	ЗМ 2. Ґрунтознавство.	8
3	ЗМ 3. Землеробство. Меліорація.	8
4	ЗМ 4. Захист рослин.	8
5	ЗМ 5. Агрохімія.	8
Разом за модулем		38
<i>Модуль 2</i>		
1	ЗМ 6. Основи насіннезнавства польових культур	4
2	ЗМ 6. Загальна характеристика найбільш поширених польових культур.	6
3	ЗМ 6. Програмування врожайності польових культур.	4
4	ЗМ 6. Основи стандартизації	2
Разом за модулем		16
Разом по дисципліні		54

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне розрахункове або описове завдання розроблене для кожного студента окремо, захищається у вигляді реферату або розрахунків.

№	Орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань	Вид індивідуального завдання
1	Визначити густоту стебел та колосів на запрограмовану врожайність пшениці озимої.	ОЗ
2	Визначити густоту стебел та колосів на запрограмовану врожайність ячменю озимого.	ОЗ
3	Визначити густоту стебел та колосів на запрограмовану врожайність вівса.	ОЗ
4	Визначити біологічну врожайність пшениці озимої.	Р
5	Визначити біологічну врожайність картоплі.	Р
6	Визначити біологічну врожайність кукурудзи.	Р
7	Розробити комплекс агрохімічних заходів боротьби з бур'янами на посівах пшениці озимої	ОЗ
8	Розробити комплекс агрохімічних заходів боротьби з бур'янами на посівах кукурудзи	ОЗ
9	Розробити комплекс агрохімічних заходів боротьби з бур'янами на посівах гречки	ОЗ

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни здійснюється шляхом проведення лекційних занять, під час проведення практичних занять, шляхом самостійного опрацювання матеріалу, виконання індивідуальних завдань та використання наочних матеріалів.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Опитування (контрольна робота) – 5 бали.

Самостійна робота, у тому числі підготовка до лабораторних занять – 5 бал.

Модульний контроль – 10 балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Залік

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Модуль 1					Модуль 2					
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	МК1	ЗМ 6			МК2	
T1	T2	T3	T4	T5		T1	T2	T3		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Полторецький С.П. Полторецька Н.М. Методичні вказівки для виконання практичних занять і **самостійних** завдань з дисципліни «Вступ до фаху» для студентів факультету агрономії // Умань: Редакційно-видавничий відділ УНУС, 2023. – 26 с.

2. Полторецький С.П. Полторецька Н.М. Робочий зошит для виконання практичних і самостійних робіт з дисципліни «Вступ до фаху» для студентів факультету агрономії // Умань: Редакційно-видавничий відділ УНУС, 2023. – 40 с.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Основи агрономії: Навчальний посібник / Левицька Ю. М., Шевніков М. Я., Бакума А. В. – К.: Аграрна освіта, 2008. – 382 с.
2. Технології виробництва продукції рослинництва: навч. посіб / С.М. Каленська, Л.М. Єрмакова, В.А. Величко, Л.А. Гарбар, Т.В. Антал. – К.: Аграр. наука, 2016. – 304 с.
3. Землеробство: Підручник / В. О. Єщенко, П.Г. Копитко, О.Б. Карнаух, Ю.І. Накльока; За ред. В.О. Єщенка. – Умань.: Видавець «Сочинський М.М.», 2022. – 418 с.
4. Основи ґрунтознавства і землеробства: Підручник / В.П. Гордієнко, М.В. Недвига, О.С. Осадчий, М.Г. Осінній / За ред. В.П. Гордієнка. – К., 2000. – 390 с.
5. Зінченко О. І. Рослинництво: підруч., вид. третє, доповн. і перероб. Умань, 2016. 612 с.
6. Лихочвор В.В., Петриненко В.Ф. Рослинництво. Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур. – Львів; НВФ (Українські технології, 2006). – 730 с.
7. Рослинництво: Лабораторно практичні заняття Зернові культури. Навчальний посібник Ч. 1.. Фурсова Г.К., Фурсов Д.І., Сергєєв В.В., За ред Г.К. Фурсової. – Харків: ТО Ексклюзив, 2004. – 380 с.
8. Рослинництво: Лабораторно-практичні заняття. Технічні та кормові культури, Ч. 2 / Г.К. Фурсова, Д.І. Фурсов, В.В. Сергєєв; За ред. Г.К. Фурсової. – Харків: ТО Ексклюзив, 2008 – 356 с.
9. Рослинництво: Підручник /В.Г. Влох, С.В. Дубковецький, Г.С. Кияк, Д.М. Онищук; За ред. В.Г. Влоха. - К.: Вища шк., 2005. – 382 с.
10. Рослинництво: Лаб.-практ. заняття: Навч. посіб. для вищ. агр. закл. освіти II-IV рівня акредитації з напрямку „Агрономія” / Д.М. Алімов, М.А. Білоножко, М.А. Бобро та ін.; За ред. М.А. Бобро та ін. – К.: Урожай, 2001. – 392 с.
11. Рослинництво: Підручник / С.М. Каленська, О.Я. Шевчук, М.Я. Дмитришак, О.М. Козяр, Г.І. Демидась; За ред. О.Я. Шевчука. – К.: НАУ, 2005. – 502 с.
12. Системи технологій В АПК: Навч. посіб. / Г.М. Господаренко, В.О. Єщенко, С.П. Полторецький та ін. — Умань: Редакційно-видавничий центр, 2008. — 368 с.
13. Насінництво багаторічних та однорічних кормових культур: навчальний посібник / Г. І. Демидась, І. Т. Слюсар, С. П. Полторецький та ін.; за ред. проф. Г. І. Демидася, І. Т. Слюсаря. К.: НУБіП України, 2018. 232 с.
14. Карпенко В. П., та ін. Шкодочинні організми посівів колосових злаків / В.

- П. Карпенко, Д. М. Адаменко, І. С. Кравець, О. Г. Сухомуд, Р. М. Притуляк, С. П. Полторецький, О. Д. Лук'янець, С. С. Шутко, В. В. Любич; за ред. В. П. Карпенка. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 127 с.
15. Мостов'як І. І., та ін. Агроекологічне обґрунтування контролю чисельності доміантних шкідливих організмів зернових колосових культур : монографія [Текст] / І. І. Мостов'як, С. М. Мостов'як, С. П. Полторецький, А. П. Березовський, О. П. Сержук ; за ред. І. І. Мостов'яка. Умань : Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2021. 328 с.
  16. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. – 2-е видання, виправлене. – Київ: Центр Навчальної літератури, 2004. – 808 с.
  17. Землеробство з основами ґрунтознавства, агрохімії та екології: Навчальний посібник для підготовки фахівців у вищих аграрних закладах II–IV рівнів акредитації / М.Я.Бомба, Г.Т. Періг, С.М. Рижук та ін. – К.: Урожай, 2003. – 400 с.
  18. Демидась Г. І. Кормовиробництво: практикум / Г. І. Демидась, І. Т. Слюсар, С. П. Полторецький, В. А. Вергунов; за ред. проф. Г. І. Демидася, І. Т. Слюсаря. К.: ТОВ «Прінтеко», 2020. 490 с.
  19. Кормовиробництво: практикум. Г. І. Демидась, І. Т. Слюсар, С. П. Полторецький, В. А. Вергунов; за ред. проф. Г. І. Демидася, І. Т. Слюсаря. К.: Нора-прінт, 2020. 556 с.
  20. Бур'яни та боротьба з ними: навчальний посібник з гербології. В.О. Єщенко, П.Г. Копитко, М.В. Калієвський та ін.; За ред. В.О. Єщенка, Вінниця: ФОП Рогальська О.І., 2019. 158 с.
  21. В.О. Єщенко, А.П. Бутило, П.Г. Копитко та ін. Землеробство. тлумачний словник: Навч. Посібник. За ред. В.О. Єщенка. Вінниця: ФОП Рогальська О.І., 2017. 216 с.
  22. Єщенко В.О., Копитко П.Г., Бутило А.П., Опришко В.П. Землеробство: Підручник. – К.: Лазурит – Поліграф, 2013. 376 с.

Допоміжна

1. Зінченко О. І. Екологічно доцільна технологія вирощування кукурудзи: Монографія / О. І. Зінченко, Г. О. Коваленко, М. І. Дяченко, С. П. Полторецький, А. О. Січкар, Н. М. Полторецька, А. Г. Нестеренко; За ред. О.І. Зінченка. — Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2011. — 224 с.
2. Агробіологічні та екологічні основи насіннізнавства проса. Частина І. Добір попередників і оптимізація системи удобрення: монографія [Текст] / С. П. Полторецький, В. Я. Білоножко, Н. М. Полторецька, А. П. Березовський; за ред. С. П. Полторецького. — Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2016. — 256 с.
3. Агробіологічні та екологічні основи насіннізнавства проса. Частина ІІ. Оптимізація параметрів сівби та умов збору врожаю: монографія [Текст] / С. П. Полторецький, В. Я. Білоножко, Н. М. Полторецька, А. П. Березовський; за ред. С. П. Полторецького. — Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2016. — 224 с.
4. Пшениця спельта / Г. М. Господаренко, П. В. Костоґриз, В. М. Любич,

- М. Ф. Парій, С. П. Полторецький, І. О. Полянецька, Л. О. Рябовол, Я. С. Рябовол, О. Г. Сухомуд / За заг. ред. Г. М. Господаренка. — К.: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2016. — 312 с.
5. Адаптивні технології вирощування круп'яних культур. Частина І. Гречка: монографія / С. П. Полторецький, В. Я. Білоножка, А. В. Рарок, Р. Ю. Гаврилянчик, Н. М. Полторецька, А. О. Яценко, А. П. Березовський; за ред. С. П. Полторецького і В. Я. Білоножка. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2018. 176 с.
  6. Адаптивні технології вирощування круп'яних культур. Частина ІІ. Сорго і сориз: монографія / С. П. Полторецький, В. Я. Білоножка, В. М. Бурдига, І. П. Рихлівський, Н. М. Полторецька, А. Яценко, А. П. Березовський; за ред. С. П. Полторецького і В. Я. Білоножка. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2018. 158 с.
  7. Селекційне вдосконалення тритикале за використання пшениці спельти: монографія [Текст] / І. П. Діордієва, Я. С. Рябовол, Л. О. Рябовол, С. П. Полторецький, С. П. Коцюба; за ред. Л. О. Рябовол. — Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2019. 214 с.
  8. Оптимізація елементів технології вирощування пшениці озимої у Правобережному Лісостепу України: монографія / С. О. Третьякова, С. П. Полторецький, А. О. Яценко, Н. М. Полторецька, Л. М. Кононенко, С. А. Пташник; за ред. С. П. Полторецького. — Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2019. 152 с.
  9. Вишневська Л. В., Господаренко Г. М., Полторецький С. П. та ін. Родючість ґрунту і продуктивність буряку цукрового: монографія; за ред. Г. М. Господаренка і С. П. Полторецького. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2020. 184 с.
  10. Кормовиробництво. Практикум / О. І. Зінченко, І. Т. Слюсар, Ф. Ф. Адамень, та ін / За ред. проф. О. І. Зінченка. — К.: Нора-прінт, 2001. — 470 с.
  11. Karpenko, V., Poltoretskyi, S., Liubych, V. The prospects of production of perennial grasses in Ukraine : Agroecological prospects. Saarbrücken, Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020.
  12. Практикум із землеробства: Навчальний посібник / М. С. Кравченко, О. М. Царенко, Ю. Г. Міщенко та ін.; За ред. М. С. Кравченко, З. М. Томашівського. — К.: Мета, 2003. — 320 с.
  13. Основи ґрунтознавства і землеробства: Підручник / В. П. Гордієнко, М. В. Недвига, О. С. Осадчий, М. Г. Осінній / За ред. В. П. Гордієнка. — К., 2000. — 390 с.
  14. Сівозміни у землеробстві України / За ред. В. Ф. Сайка, П. І. Бойка. — К.: Аграрна наука, 2002. — 148 с.
  15. Сівозміни лісостепової зони / За ред. В. О. Єщенка. — Умань, 2007. — 178 с.
  16. Сайко В. Ф., Малієнко А. М., Системи обробітку ґрунту в Україні. — К.: ВД „ЕКМО”, 2007. — 44 с.
  17. Мазур О. В., Полторецький С. П. Оцінка сортозразків сої за селекційними індексами. Всеукр. наук.-виробничий журнал «Сільське господарство та лісівництво». Вінниця, 2021. №20 : Селекція, насінництво, насіннєзнавство та сортознавство. С. 170–178. Doi: 10.37128/2707-5826-2021-13.
  18. Demydas H. I., Poltoretskyi S. P., Burko L. M., Veiler S. S. Binary sowings as a basis for the intensification of fodder production industry. Зб. наук. пр. Уманського НУС. Умань, 2020. Вип. 97. Ч. 1: Агрономія. С. 16–22.
  19. Демидась Г., Галушко І., Полторецький С., Полторецька Н. Кормова продуктивність різних сортів конюшини лучної залежно від елементів технології вирощування. Belarus. Minsk. Modern scientific researches, 2021. Issue 16. Part. 1. P. 122–136.
  20. Karpenko V.P., Poltoretskyi S.P., Liubych V.V., Adamenko D.M., Kravers I.S., Prytuliak

- R.M., Kravchenko V.S., Patyka N.I., Patyka V.P. Microbiota in the Rhizosphere of Cereal Crops. *Mikrobiol. Z.* 2021; 83(1):21-31. (Scopus)
21. Ulyanych, O., Poltoretskyi, S., Liubych, V., Yatsenko, A., Yatsenko, V., Lazariev, O., Kravchenko, V. Effect of surface drip irrigation and cultivars on physiological state and productivity of faba bean crop. *Journal of Agricultural Science. Agraarteadus*, 2021: 32(1) : In Press. DOI: 10.15159/jas.21.14. (Scopus)
  22. Karpenko V. P., Poltoretskyi S. P., Liubych V. V., Adamenko D. M., Kravets I. S., Prytuliak R. M. Agrobiological characteristics of spelt wheat and intermediate wheatgrass in the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2020, 10(5), 81-86. DOI: 10.15421/2020_210. (Web of Science)
  23. Demydas Hrihorii, Galushko Igor, Poltoretskyi Serhii, Novak Andrii, Liubych Vitalii, Poltoretska Nataliia. Fodder productivity of different varieties of meadow clover depending on the elements of growing technology. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11(1), pp. 254–260. Doi: 10.15421/2021_37. (Web of Science)
  24. Svystunova I., Denisyuk V., Poltoretskyi S., et. al. Forage productivity of annual forage grass depends on growing technological methods. *International Scientific Periodical Journal "Modern Technology and Innovative Technologies. Germany, Karlsruhe.* 2022. 23(1): 141–145. DOI: 10.30890/2567-5273.2022-23-01-035.
  25. Prysiazhniuk O., Mostoviak I., Yevchuk Y., et al. Lentil Yield Performance and Quality as Affected by Moisture Supply. O. Prysiazhniuk, I. Mostoviak, Y. Yevchuk, H. Tkachenko, E. Prokopenko, L. Kononenko, V. Prykhodko, L. Vyshnevskaya, N. Poltoretska. *Ecological Engineering & Environmental Technology*, 2022, 23(5), 25–33. <https://doi.org/10.12912/27197050/151632>. (Scopus)
  26. Poltoretska N., Poltoretskyi S., Berezovskyi A., Bilonozhko V. Different quality of buckwheat seeds depending on agrotechnical factors. Селекційно-генетична наука і освіта (Парієві читання): матеріали XII міжнародної наук. конф. (20–22 березня). Умань, 2023, с. 201–204.

14. Інформаційні ресурси

1. Рослинництво:

<https://landlord.ua/news/roslinnitstvo/>

2. Аграрний сектор України:

<https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ahrarynyy-sektor-ekonomiky-pidsumky-2022-ta-prohnoz-na-2023-rik>.

3. Державна служба з охорони прав на сорти рослин:

<https://sops.gov.ua/news>.

4. Агробізнес України:

<https://agrobusiness.com.ua/>.

Зміни у робочій програмі у 2023–2024 н.р.

1. Список рекомендованої літератури доповнено новітніми науковими працями, в т. ч. НПП факультету агрономії УНУС.

